

Sygn. akt XVII AmE 112/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, Wydział XVII Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Bogdan Gierzyński

Protokolant – sekretarz sądowy Magdalena Żabińska

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2021 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 16 grudnia 2019 r., znak: (...) (...) (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie drugim w ten sposób, że obniża wymierzoną (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. karę pieniężną do kwoty 17.068,50 zł (siedemnaście tysięcy sześćdziesiąt osiem złotych pięćdziesiąt groszy),

II. oddala odwołanie w pozostałej części,

III. znosi między stronami koszty procesu.

Sędzia SO Bogdan Gierzyński

Sygn. akt XVII AmE 112/20

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 16 grudnia 2019 r., znak: (...) (...) (...), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2019 r., poz. 755 ze zm.), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła [Dz.U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924), oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.) w związku z art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu w dniu 5 grudnia 2018 r., na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy - Prawo energetyczne, postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia dla (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. [wcześniej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.), kary pieniężnej za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. orzekł, że:

1. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. - wcześniej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. - [NIP: (...)] w dniach 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. (...), naruszyła obowiązek

stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 12 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.

2. Za działanie wymienione w punkcie 1. wymierzam dla (...), Spółka z Ograniczoną odpowiedzialnością z (...) w W. [wcześniej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.) karę pieniężną w kwocie 199 133 zł (słownie: sto dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy sto trzydzieści trzy złote).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W..

Odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię, a mianowicie przepisu § 6 ust. 1 pkt. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz.U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924) przez błędne przyjęcie, iż wspomniany przepis znajduje zastosowanie jedynie na etapie sporządzania planów ograniczeń i nie stanowi samodzielnej podstawy do wyłączenia określonych w nim grup odbiorców z obowiązku stosowania się do wprowadzonych w życie planów ograniczeń dostarczania i poboru energii elektrycznej,

2) naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię, a mianowicie naruszenie art. 56 ust. 1 pkt 3a poprzez uznanie, iż hipoteza tego przepisu została zrealizowana zachowaniem się Odwołującego w sytuacji, gdy bezprawność zachowania się Odwołującego została wyłączona z uwagi na działanie w ramach kontraktu - stanu wyższej konieczności,

3) naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię, a mianowicie naruszenie art. 56 ust. 1 pkt 3a poprzez jego zastosowanie do sytuacji opisanej w art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, podczas gdy z literalnej wykładni treści przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a wynika, iż znajduje on zastosowanie jedynie do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11 c ust. 3 lub art. 11d ust. 3, a zatem w przedmiotowym przypadku dla okresu stosowania ograniczeń od dnia 12- 31 sierpnia 2015 roku, i związane z tym naruszenie i art. 2 i art. 42 Konstytucji RP oraz art. 7 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez dokonanie rozszerzającej wykładni przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a prawo energetyczne w zakresie nakładania kar administracyjnych,

4) naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez pozbawione podstawy prawnej przyjęcie przez Organ, iż w stosunku do odbiorcy (Odwołujący się), jako zdaniem Organu „profesjonalnego uczestnika obrotu” zastosowanie znajduje szczególna staranność, a tym samym uznanie, iż niedochowanie przez Operatora Systemu Dystrybucyjnego wymogów określonych przepisami § 3 ust. 4 Rozporządzenia skutkowało powstaniem po stronie Odwołującego się obowiązku wprowadzenia do umowy dystrybucyjnej odpowiedniego poziomu mocy bezpiecznej,

5) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 56 ust. 6 prawa energetycznego poprzez błędną wykładnię polegającą na przypisaniu zbyt małej wagi okolicznościom łagodzącym co skutkowało wymierzeniem zbyt wysokiej kary pieniężnej, naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez naruszenie przepisu art. 7 kpa,

6) poprzez zaniechanie podjęcia wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, a w efekcie przyjęcia, iż Odwołujący się jest podmiotem zobowiązany do stosowania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Wskazując na powyższe zarzuty odwołujący wniósł o:

1) uchylenie Decyzji Prezesa URE w całości i umorzenie postępowania jako skierowanego do podmiotu, który w okresie objętym postępowaniem (10-31 sierpnia 2015 roku) był zwolniony z mocy prawa, zgodnie z przepisem § 6 ust. 1 pkt. 6 Rozporządzenia, z obowiązku stosowania ograniczeń,

2) względnie, na wypadek gdyby Sąd nie podzielił wniosku zawartego w pkt. 1), wniósł o uchylenie Decyzji Prezesa URE w całości i umorzenie postępowania wobec wyłączenia bezprawność zachowania się Odwołującego z uwagi na okoliczność działania przez Odwołującego się w ramach kontraktu stanu wyższej konieczności,

3) względnie, na wypadek gdyby Sąd nie podzielił wniosku zawartego w pkt. 1) lub 2), wnoszę o zmianę decyzji Prezesa URE w zakresie jej pkt. 2 i wymierzenie kary wyłącznie za okres sankcjonowany mocą przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, tj. okres objęty ograniczeniami wprowadzonymi zgodnie z art. 11d ust. 3 PE a więc w przedmiotowym stanie faktycznym wyłącznie za dzień 12 sierpnia 2015 roku (przekroczenie poboru energii elektrycznej o mniej niż 6 MW), nadto wnoszę o:

4) rozpoznanie sprawy również pod nieobecność Odwołującego się,

5) zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o:

1) oddalenie odwołania;

2) na podstawie art. 148¹ k.p.c. rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym;

3) zasądzenie od powoda na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. ((...)) w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości spowodowanych m. in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16 d ustawy - Prawo energetyczne wprowadzając, na podstawie art. 11 c ust. 2 pkt 2 tej ustawy, od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. **/okoliczność bezsporna/**

W dniu 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A., działając na podstawie art. 11 c ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, powiadomiły Ministra Gospodarki (obecnie: Minister Energii) i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłosiły Ministrowi Gospodarki konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust 7 ustawy - Prawo energetyczne w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia o wprowadzeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r. **/okoliczność bezsporna/**

Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku Ministra Gospodarki, Rada Ministrów wydała w dniu 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. **/okoliczność bezsporna/**

Rozporządzenie to zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i wprowadziło wskazane wyżej ograniczenia w okresie od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00. **/okoliczność bezsporna/**

Na wezwanie Prezesa URE (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. ((...)), do której sieci (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. - wcześniej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. - (Odbiorca) jest przyłączony, pismem z dnia 22 lipca 2016 r. o znaku (...) przedstawił zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Na

podstawie powyższych danych zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się Odbiorcy do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w K. przy ul. (...) (obiekt Odbiorcy).

W wyniku powyższej analizy dokumentów, Prezes URE powziął uzasadnione podejrzenie, że Odbiorca, we wskazanym przez (...) obiekcie Odbiorcy, nie dostosował się do wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, co może skutkować wymierzeniem kary pieniężnej, o której mowa jest w art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy - Prawo energetyczne.

Przekroczenia przez Odbiorcę dopuszczalnego poboru mocy miało miejsce w dniach 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r.

Wartość przekroczenia przez Odbiorcę dopuszczalnego poboru mocy [MW w godzinie] w poszczególnych dniach:

- 10 sierpnia 2015 r. łącznie 39,9830000 [MW w godzinie];
- 11 sierpnia 2015 r. łącznie 20,7053000 [MW w godzinie];
- 12 sierpnia 2015 r. łącznie 5,6895000 [MW w godzinie].

Łącznie dla wyżej wymienionego okresu Odbiorca przekroczył 66,3778000 MW w godzinie.

Moc bezpieczna dla punktu poboru objętego niniejszym postępowaniem wynosi 6,5 MW z maksymalnym poziomem dla 20 stopnia ograniczeń równym 6,5 MW

Powód nie zakwestionował, że otrzymał plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na okres od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r., (pismo OSD z dnia 24.05.2019 roku oraz pismo OSD z dnia 29.07.2019 roku).

Przychód za 2018 r., tj. w poprzednim roku podatkowym, wyniósł(...) zł.

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym oraz twierdzeń stron, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane. Powód nie kwestionował w odwołaniu faktu naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie w części.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że istotą niniejszej sprawy jest kwestia poinformowania Odbiorcy przez (...) o ewentualnej aktualizacji Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na okres od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r., który określa dopuszczalne dla Odbiorcy wartości poboru mocy w poszczególnych stopniach zasilania.

W umowie stron może zostać zawarte zastrzeżenie, że jeżeli żadna ze stron, w terminie 30 dni przed upływem okresu obowiązywania Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, nie zgłosi zmian w jego zapisach, przyjmuje się, że obowiązują one przez kolejny rok. Wobec tego na dzień 10 sierpnia 2015 r. stosowany winien być Plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w jego ostatnim brzmieniu. W niniejszym postępowaniu, zastosowanie będzie miał jednak Plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej zaktualizowany przez operatora systemu dystrybucyjnego w sierpniu 2014 r. na okres od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r.

W odniesieniu do zarzutu z pkt 1 odwołania, pozwany podniósł, iż zgodnie z treścią § 6 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach, o których mowa w art.

5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, ustalona została poniżej 300 kW, oraz obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Zgodnie z § 6 ust. 1 ww. rozporządzenia, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, ustalona została poniżej 300 kW, oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

W przypadku, gdy odbiorca, ze względu na treść § 3 i § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła nie powinien być objęty planem ograniczeń (a tak twierdzi odwołujący w niniejszej sprawie), powinien on już na etapie sporządzania dla danego odbiorcy takiego planu przedstawić stosowane przesłanki do jego uwzględnienia wśród podmiotów objętych ochroną przed wprowadzonymi ograniczeniami.

W tym miejscu należy przywołać stanowisko sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 19 marca 2019 r. sygn. akt XVII AmE 65/17, w którym stwierdzono, że jeżeli wiec odbiorca nie zgłaszał takich przesłanek na etapie sporządzania i bezpośrednio po doręczeniu mu ustalonego planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, to nie może on zwolnić się z realizacji tego planu po wprowadzeniu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. W przeciwnym razie opracowany dla danego odbiorcy plan ograniczeń nie miałby znaczenia prawnego i nie wiązałby odbiorcy. W rezultacie mogłoby to doprowadzić do braku zbilansowania popytu i podaży energii elektrycznej oraz wyłączeń awaryjnych obejmujących wszystkich odbiorców, również objętych ochroną.

Na gruncie niniejszej sprawy, skoro powód twierdzi, że obiekt w K. przy ul. (...) nie powinien być objęty planem ograniczeń, to miał obowiązek zadbać o status formalny obiektu na etapie sporządzania planu ograniczeń dla tego odbiorcy, a zatem powinien przedstawić Operatorowi Systemu Dystrybucyjnego (OSP) stosowne przesłanki do jego uwzględnienia wśród podmiotów objętych ochroną przed wprowadzanymi ograniczeniami.

W sprawie bezsporne jest, że powód nie zgłaszał istnienia powyższych przesłanek na etapie sporządzania i bezpośrednio po otrzymaniu ustalonego dla niego planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Stąd też przedstawiona w odwołaniu przez powoda, jak również na etapie postępowania administracyjnego argumentacja, oparta na korzystaniu z instalacji amoniakalnej jest irrelevantna do oceny przyczyn niedostosowania się do wprowadzonych w sierpniu 2015 r. ograniczeń w poborze energii.

Skoro zatem powód nie posiadał statusu podmiotu podlegającego ochronie na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia to nie mógł samodzielnie zwolnić się z realizacji tego planu, po wprowadzeniu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. W przypadku podzielenia stanowiska powoda, plan ograniczeń dla konkretnego odbiorcy nie miałby jakiegokolwiek znaczenia prawnego i nie wiązałby danego odbiorcy, skoro odbiorca mógłby się na każdym etapie nie dostosować do otrzymanego planu, a podmioty odpowiedzialne za wprowadzenie i realizację ograniczeń nie miałyby możliwości oceny jaki stopień zasilania powinien zostać wprowadzony, negatywnie oddziałując na możliwość zbilansowania popytu i podaży energii elektrycznej, a w konsekwencji niekontrolowanych wyłączeń

awaryjnych obejmujących swoim zakresem wszystkich odbiorców, także objętych ochroną na etapie ustalania planu ograniczeń. W takich przypadkach nastąpiłyby straty nie tylko w majątku powoda, ale znacząco negatywnie wpłynęłyby na funkcjonowanie gospodarki całego kraju.

Odnosząc się zaś do kolejnego zarzutu odwołania należy stwierdzić, że administracyjne kary pieniężne są zaliczane do odpowiedzialności represyjnej o charakterze zbliżonym do odpowiedzialności karnej, a nie odpowiedzialności represyjnej o charakterze stricte karnym. Odpowiedzialność ta istnieje bowiem w oderwaniu od winy, tj. dla ustalenia tej odpowiedzialności nie jest konieczne wykazanie zawinionego zachowania powoda, lecz wystarcza stwierdzenie faktu zaistnienia określonego naruszenia prawa, czyli bezprawności. Brak jest zatem podstaw do stosowania w drodze analogii zasad odpowiedzialności przewidzianych w prawie karnym, w tym okoliczności wyłączających bezprawność lub karalność czynu. Za należy w konsekwencji uznać podjętą przez powoda próbę wprowadzenia do spraw z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu nakładających kary pieniężne obowiązku stosowania przez sądy przepisów kodeksu karnego lub kodeksu postępowania karnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego odwołania do standardu konwencyjnego służyły uwypukleniu i uzasadnieniu potrzeby weryfikacji przez sądy orzekające w sprawach z odwołania od decyzji organów ochrony konkurencji i regulacji uchybień proceduralnych (wyrok Sądu Najwyższego z 21 września 2010 r., III SK 8/10; z 2 lutego 2011 r., III SK 18/10; z 7 lipca 2011 r., III SK 52/10; z 3 października 2013 r., III SK 67/12).

Odpowiedzialność z powodu niedostosowania się do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej ma charakter obiektywny, a przesłanki ustalenia wysokości kary pieniężnej bądź odstąpić od wymierzenia kary zostały kompleksowo ujęte odpowiednio w art. 56 ust 6 i 6a P.e. Proces ustalania przesłanek odpowiedzialności z tytułu deliktu administracyjnego opisanego w art. 56 ust. 1 pkt 3a P.e. wymaga odrębnych ustaleń i wnioskowań względem procesu stosowania art. 56 ust. 6, zarówno na etapie postępowania przed Prezesem URE, jak i postępowania odwoławczego.

Stosownie zatem do treści § 5 pkt 1 Rozporządzenia powód jest podmiotem zobowiązanym do stosowania się do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, bowiem moc umowna w odniesieniu do obiektu powoda określona została odpowiednio na poziomie 6,5 MW w godzinie, zaś moc określona dla 20 stopnia zasilania wynosiła 1,3 MW), a zatem powyżej wskazanej w § 5 pkt 1 Rozporządzenia wielkości 300 kW.

Stosownie do treści art. 56 ust. 3a ustawy - Prawo energetyczne, karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

Wskazany wyżej przepis daje podstawę do nałożenia kary pieniężnej wyłącznie w przypadku nie stosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie wymienionych enumeratywnie przepisów tj.: art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne.

Bezspornym w sprawie jest, że (...) S.A. stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16 d ustawy - Prawo energetyczne i wprowadziły, na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 tej ustawy od godziny 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Uprawnienia określone w art. 11 c ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne i art. 11d ust. 3 tej ustawy nie są, zdaniem Sądu, tym samym uprawnieniem.

Przepis art. 11 c ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne stanowi, że w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Z kolei art. 11d ust. 3 ww. ustawy stanowi, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Treść powyższych przepisów nie pozostawia wątpliwości, że w odniesieniu do ich podstaw prawnych różny pozostaje zakres podmiotowy uprawnionych oraz zakres przedmiotowy uprawnienia.

Przepis art. 11 c ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne uprawnia wyłącznie operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego do wprowadzenia ograniczenia wyłącznie w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Natomiast przepis art. 11d ust. 3 tej ustawy daje wszystkim operatorom systemu elektroenergetycznego (a więc również operatorom systemu dystrybucyjnego) uprawnienie do wprowadzania ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, a więc nie w zakresie dostarczania i poboru.

W świetle powyższego należało uznać, że naruszenie ograniczenia wprowadzonego art. 11 c ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne nie jest równoznaczne z naruszeniem ograniczenia wprowadzonego na podstawie art. 11d ust. 3 tej ustawy.

W ocenie Sądu brak jest zatem podstaw do nałożenia na powoda kary na podstawie art. 56 ust. 3a ustawy Prawo energetyczne za naruszenia ograniczenia wprowadzone na innej podstawie niż wymienione w niniejszym przepisie.

Sąd podziela stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 2008 r., III SK 3/08, że skoro kara pieniężna stanowi sankcję, dolegliwość, i to znaczną, dla przedsiębiorcy, to odnoszą się do niej pewne najbardziej podstawowe zasady stosowania sankcji. Nie jest w związku z tym dopuszczalne stosowanie wykładni rozszerzającej w zakresie definiowania czynu, za który przewidziana jest sankcja w postaci kary pieniężnej.

W odniesieniu do niedostosowania się przez powoda do ograniczeń w dostarczaniu i poborze mocy w dniu 12 sierpnia 2015 r, zważyć należało, że Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (Dz.U. z 2015 r., poz.1136) wprowadziła od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW. Podstawą wprowadzonego ograniczenia był przepis art. 11 ustawy Prawo energetyczne, a zatem norma wskazana w dyspozycji art.56 ust. 3a ustawy Prawo energetyczne. Nałożenie kary za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, w dniu 12 sierpnia 2015 r. było uzasadnione.

Dla zasadności nałożenia kary pieniężnej za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 nie ma znaczenia, czy pobór mocy (wartość przekroczenia) mógł stanowić realne zagrożenie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej kraju. Celem wprowadzanych ograniczeń jest zbilansowanie mocy w sieci elektroenergetycznej kraju. Każde przekroczenie poboru mocy skierowane jest przeciwko celowi wprowadzonego ograniczenia, a zatem godzi w bezpieczeństwo energetyczne kraju.

Należy mieć również na względzie, że „dotychczasowe zachowanie podmiotu” polegało na niestosowaniu się do ograniczeń w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. Mimo, że niestosowanie się do ograniczeń w tych dniach nie było zagrożone karą, było dla powoda wiążące. Niestosowanie się do ograniczeń w tych dniach nie stanowi zatem przesłanki uzasadniającej obniżenie kary. W konsekwencji, wobec braku podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej za niezastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 P.e., konieczna była zmiana decyzji w tym zakresie.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ocenę Prezesa URE, co do zasadności orzeczenia wobec powodowej Spółki kary pieniężnej w odniesieniu do naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń, wynikającego z art. 11 P.e. W ocenie Sądu, w analizowanym przypadku pozwany trafnie przyjął, że stopień szkodliwości czynu zarzuconego przedsiębiorcy

jest znaczny z uwagi na wpływ tego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Bez znaczenia pozostaje przy tym – podnoszona przez powoda - kwestia faktycznego dysponowania przez (...) operacyjną rezerwą mocy w zakresie wprowadzonych ograniczeń i ustalenia rzeczywistego potencjalnego wpływu stwierdzonego naruszenia przez powoda wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na funkcjonowanie i bezpieczeństwo tego systemu. W sytuacji zagrożenia dostaw energii elektrycznej zaistniałej w sierpniu 2015 r., nawet niewielkie, pojedyncze przekroczenia obowiązujących wartości poboru energii, miały bowiem ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa systemu energetycznego państwa, bo ich suma stwarzała w tym zakresie realne niebezpieczeństwo dla pracy krajowej sieci elektroenergetycznej. Ponadto, skoro kara pieniężna dotyczy przekroczenia poboru mocy konkretnym dniem wskazanym w zaskarżonej decyzji – tj. 12 sierpnia 2015 r., to nie jest możliwe przyjęcie, że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, bowiem w tym właśnie dniu miał miejsce stan, w którym powód nie zastosował się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej.

Zdaniem Sądu, powód nie przedstawił okoliczności, które podważyłyby wymiar nałożonej na niego kary za ww. czyn.

Sąd przyjął przy tym, że za przekroczenie poboru mocy w obiekcie powoda, zlokalizowanym w K. przy ul. (...), którego wartość w dniu 12 sierpnia 2015 r. wyniosła łącznie 5,6895000 [MW w godzinie) kara pieniężna za naruszenie powinna wynosić proporcjonalnie do wskazanej wartości naruszenia w dniu 12 sierpnia 2015 r.

Zgodnie z art. 56 ust. 3 P.e., wysokość kary pieniężnej, o której mowa między innymi w ust. 1 pkt 3a, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 P.e., ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. W opinii Sądu Okręgowego, wszystkie wymienione kryteria zostały ocenione przez pozwanego prawidłowo. W szczególności, organ trafnie ocenił możliwości finansowe przedsiębiorcy. Wbrew zarzutom powoda, pozwany uwzględnił także okoliczność łagodzącą – tj. podjęte przez przedsiębiorcę działania, skutkujące zastosowaniem się do ograniczeń w części czasu ich trwania w ten sposób, że zawęził podstawę do wymierzenia kary wyłącznie do godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie się do ograniczeń i tylko w takim stopniu, w jakim niedostosowanie to miało miejsce.

Jeśli chodzi o stopień szkodliwości czynu, to Sąd podziela stanowisko prezesa URE, że należy ją uznać za znaczną z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy są wprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju i ich nieprzestrzeganie może rodzić poważne skutki dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ograniczenia takie zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem nawet niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Dlatego tak istotne ze względów bezpieczeństwa było przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r. Nawet bowiem, jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla tego bezpieczeństwa. Powód jest zaś profesjonalistą, a zatem dotyczą go podwyższone reguły staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego dla wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem w taki sposób prowadzić działalność gospodarczą, aby nie naruszać przepisów prawa. Podejmując decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy, powód musi liczyć się z koniecznością zapłaty kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a P.e.

W ocenie Sądu, pozwany - kierując się tym, aby kara pieniężna spełniła przypisywaną jej funkcję wychowawczą i represyjną - nie przekroczył ram uznania administracyjnego, ustalając kwotę kary w oparciu o podwojoną wysokość zastosowanego mnożnika (tj. kwotę 3.000 zł, stanowiącą dwukrotność najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MWh energii na rynku bilansującym odnotowanej 7 stycznia 2016 r.).

Sąd też wysokość kary pieniężnej za przekroczenie poboru mocy o wartości 5,6895000 (MWh w godzinie) wynosić powinna 17.068,50 zł, mając na względzie wysokość przychodu, osiągniętego przez powoda w roku 2018 r., tj. w

poprzednim roku podatkowym, wyniósł on (...)zł. Kara pieniężna w takiej wysokości nie jest nadmiernie dolegliwa i nie wpłynie negatywnie na kondycję finansową powodową Spółki. Kara ta nie wpłynie ponadto na pogorszenie kondycji finansowej oraz płynności finansowej i pozostaje we właściwej proporcji do uzyskanego przez niego w poprzednim roku podatkowym.

W ocenie Sądu kara ustalona w tych granicach spełni swoje podstawowe cele w zakresie oddziaływania szczególnego na powoda, jak również funkcję prewencji ogólnej. Warto w tym miejscu podkreślić, że kara administracyjna nie stanowi odpłaty za popełniony czyn, lecz ma charakter środka przymusu służącego zapewnieniu realizacji wykonawczo – zarządzających zadań administracji agregowanych przez pojęcie interesu publicznego (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 31 marca 2008r., sygn. akt SK 75/06, OTK-A 2008, Nr 2, poz. 30). Wskazać przy tym należy, iż kara w nałożonej wysokości jest adekwatna do zakresu stwierdzonego naruszenia będzie na tyle dolegliwa, aby spełniła swoje funkcję represyjną i zapobiegawczą sprawiając, że podmiot ukarany będzie stosował się do obowiązującego porządku prawnego, a także wychowawczą oddziałując zniechęcająco na innych przedsiębiorców do podejmowania działań niezgodnych z prawem.

W konsekwencji powyższego, na podstawie art.479⁵³ § 2 k.p.c. należało zmienić zaskarżoną decyzję, obniżając wysokość nałożonej kary, tj. proporcjonalnie do okresu naruszenia prawa i osiągniętej z tego tytułu wartości przekroczenia poboru mocy.

W pozostałym zakresie Sąd zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c., zaś w pozostałej części na podstawie 479⁵³ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. W ocenie Sądu w sprawie niniejszej każda ze stron uległa w części swojemu żądaniu, stąd zasadne było zniesienie między nimi kosztów postępowania. Koszty były porównywalne między stronami, albowiem powód poza kosztami zastępstwa procesowego poniósł jedynie opłatę sądową w wysokości 1000 zł, natomiast pozwany poniósł jedynie koszty zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Bogdan Gierzyński